

Smučanje

Nekdaj so otroci začeli smučati s šestim letom, sedaj pa že s tretjim ali četrtem letom. Naučili pa so se v glavnem tako, da so jih očetje oziroma starši kar postavili na smuči.

Oprema je bila v letih 1930 do 1945 še enostavna. Enostavne smuči so se dobile v prvih športnih trgovinah, npr. pri Čuferju na Jesenicah. Prvotne smuči iz jesenovega lesa so se pogosto lomile, zato jih je bilo potrebno velikokrat zamenjati za boljše, tu doma ali pa v Avstriji in Italiji. Le redko kdo je sam znal izdelati uporabne smuči, če pa že, pa le za otroke. Tudi ostala oprema je bila še zelo preprosta: vezi so bile najprej iz usnjenih jermenčkov, pozneje so se že dobile tudi »bildstein« in »kandahar«. Oprema se je nato izboljševala po zgledu avstrijskih in italijanskih smučarjev. Dolge smučarske hlače in ročno pleteni puloverji, ki so bili sprva enobarvni, pozneje pa tudi z norveškimi vzorci. Prve smuči so bile iz jesenovega lesa, palice pa iz močne leske. Kasneje so bile smuči iz hikorijevega lesa in bambusove palice. Po letu 1946 so že prodajali smuči z lakirano drsno ploskvijo, katerih kakovost se je postopoma izboljševala.

Prve smuči na Jesenicah so izdelovali v Čuferjevi žagi, pozneje pa v tovarni Elan v Begunjah. Stroški za nabavo niso bili posebno visoki. Par smuči je znašal morda osmino povprečnega zaslužka. Za vsakega smučarja to seveda ni bilo dosegljivo, saj je bilo dobro delovno mesto težko dobiti. Za tekmovanja si je vsak tekmovalec poskušal priskrbeti najboljše, kar je mogel, v glavnem domače smuči. Ker pa se je njihova kakovost stalno izboljševala, so se temu primerno tudi cene dvigale. Smučarske maže: od klistrov, maž bilgeri, parafinov do maž toko so se že dobile. Zaradi njih so bili smuka in rezultati boljši. Nasvete za dobro izbiro so dobili od vodstva kluba in od trenerjev.

Marjan Praček na treningu v Črnem vrhu (Marjan Praček)

Smučali so na domačih terenih: na Črnem vrhu, na Rožci, na Pustem Rovtu, vse do Medjega dola nad Javorniško pristavo. Do smučišč so morali pešačiti.

Smučarski dan ni imel kakšnega posebnega programa. Pomembni dejavniki so bili vreme, kakovost in količina snega, priprava terena (»štamfanje«, vsak po svojih sposobnostih), hrana v koči, pijača je bila draga, zabava v obliki prepevanja, redkokdaj ples, odhod domov je bil po svoji volji, redko skupinski.

Smučati je šlo ponavadi skupaj nekaj prijateljev. Smučarski klubi so se imenovali Gorenjec, Skala, Bratstvo. Boljši tekmovalni smučarji so bili člani klubov. Tudi iz bližnje okolice so bili včlanjeni v te klube, vendar ne veliko. Nekaj jih je treniralo organizirano, nekaj pa ne. Med ženskami pa vem le za dve članici: Kerecova in Klinarjeva. Trenerji so bili v glavnem člani jeseniškega kluba: Ciril Praček, Emil Žnidar, Stane Koblar, pozneje tudi Jože Kunšič (iz Planine pod Golico). Tekmovalci so se izpopolnjevali sami. Treningi so potekali ob sobotah in nedeljah in še bolj intenzivno na tečajih pred tekmovanji.

Smučarske proge so potekale po pobočjih Črnega in Španovega vrha, na Rožci, še prej tudi na Pustem vrhu in na Kočni. Urejali so jih z marljivim teptanjem, seveda peš in brez strojev za teptanje. S smučmi na nogah smo »štamfali« sneg, odstranjevali veje, korenine, kamenje in štore, kar je bilo naporno delo. Teren je bilo potrebno tudi spreminjati, ublažiti skoke in razširiti poti, kar je bilo spet postorjeno z udarniškim delom v prostem času.

Smučarji gazijo na Pusti rovt (Janez Tarman)

Organizirana so bila seveda številna tekmovanja, kot smuk z Rožce in s Španovega vrha v dolino potoka Ukove. Na treningih je bilo treba hoditi peš, enako tudi na tekmah pri natančnem ogledu prog. Veleslalom je navadno potekal s Španovega vrha mimo koč na Črnem vrhu, slalom pa do travnika nasproti koč. Zabavno pustno smučarsko tekmovanje Svinjska glava pa je bilo vsako leto pri koči na Črnem vrhu.

Triglavski smuk je bilo pomembno tekmovanje s štartom na Ržeh nad Staničevo kočo in ciljem pod pastirsko koč v spodnji Krmi. Vzpon je bilo pešačenje v prid kondicije. Zelo naporno delo je bila priprava proge, tlačenje snega (običajno tudi vsi tekmovalci pri vzponu po vsakem treningu s smučmi na nogah), označevanje smeri, postavljanje vratic.

Zaključna slovesnost je bila na cilju pri koči. Razglasili so rezultate, podelili diplome, se okrepčali in zabavali.

Smučarji so se udeleževali tudi tekmovanj po Sloveniji: Sv. Jošt nad Kranjem, Zelenica, Krnica, Uršlja gora pri Prevaljah, pod Jalovcem, Krvavec, Kranjska Gora, Pokljuka, slovenska prvenstva, državna in medklubska tekmovanja. Boljše uspehe so dosegali v zveznem razredu, vedno so bili med prvimi desetimi. Izstopali so Jože Kunšič, Stanko Klinar, Jože Klinar - Moko, Mirko Klinar iz Plavškega Rovta, Tone Klinar, ki je pozneje delal v Nemčiji, Ciril Čop. Tone Štumpfel in Tone Zugwitz, ki sta padla med vojno, sta pokazala velik talent. Dosegli so vsa visoka priznanja. Tekmovanja so se jim po intenzivnih treningih zdela zelo zanimiva.

Jeseniški smučarji leta 1936

(od desne 2. Benedičič, 3. Joža Knific, 4. Tone Pogačnik,
5. Jože Hutar, 6. Katnik) (Franc Pesjak)